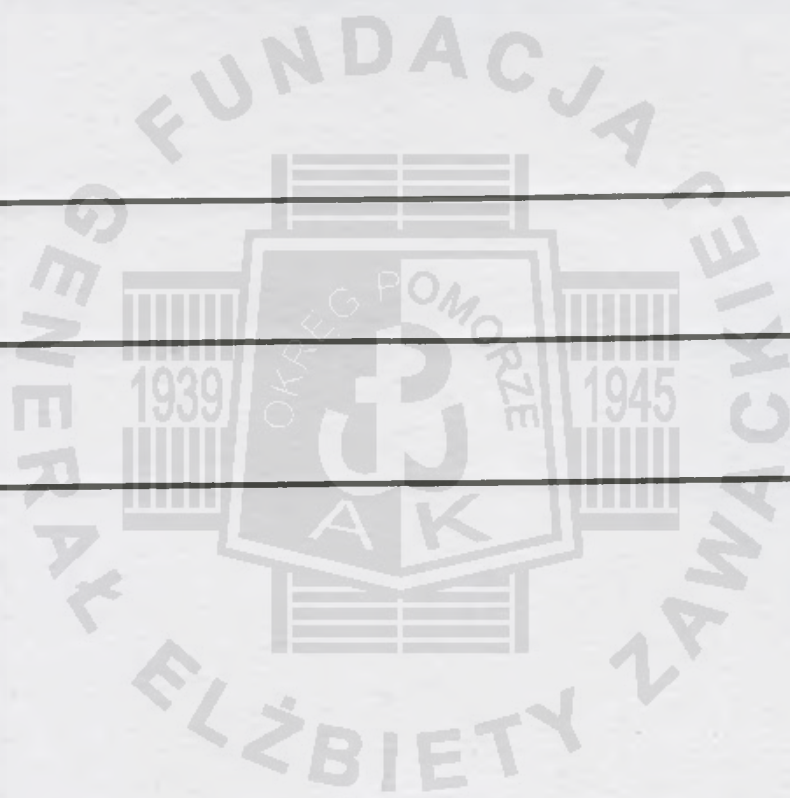

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Biuro i Muzeum Pomorskiej Marynarki
oraz Wiskowej
ul. 100 Towarów, 81-100 Kołobrzeg
e-mail: fundacja@zawackie.pl
NIP 956 10 00 00
KRS 000041692
Nr r-ku 82 1090 1000 0000 0000 5000 0000

T. Jaszowski

Grudziądz
„Orzeł Biały” 2 W/2
+ Jaszowski Maksymilian

M: 1410/2293 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Jaworski Maksymilian
J: II: 1410/22.93 Pom.
Grudzień, do „Ciel Białej”
- 242

I/1. Relacja k. 1 s. 1

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

k. 1 s. 1

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 13

VI. Fotografie

brak

1/1. Relacja - Jaworski Maksymilian

- Tadeusz Jaszowski nt. działalności konspiracyjnej w Jaworskiego Maksymiliana, napis, kop. k. 15, 1

biurowy korespondent

Jaworski Maksymilian, 1899 - 1942, żołnierz konsp. "Orła Białego" i ZWZ w Grudziądzu. 1, 2, 3

Ur. 10.XI.1899r. w m. Prenzlau, s. Franciszka i Katarzyny z d. Chabowska. Rodzice w 1920r. wracają z emigracji zarobkowej i osiedlają się w Grudziądzu. M. Jaworski został powołany do służby w WP i w kwietniu 1921r. zwolniony w stopniu kpr. W 1923r. powrócił do zawodowej służby wojsk., którą pełnił w 64 pp w stopniu sierż. W 1937r. został przeniesiony do "Domu Żołnierza" w Grudziądzu jako gospodarz. Po odbyciu kampanii wrześniowej w 64pp jako szef kompanii powrócił do Grudziądza gdzie mieszkał przy ul. Kościuszki 2 i pracował w firmie budowlanej jako robotnik. Był żonaty z Amelią Lipkowską ze Sliwic.

Pracując w firmie budowlanej M. Jaworski wszedł do lokalnej org. konsp. "Orzeł Biały" tworząc ze st. sierż. J. Pawlewiczem i plut. W. Nowickim trójkę konsp. Od połowy 1940r. org. konsp. "Orzeł Biały" podporządkował sobie por. Z. Koźlikowski, ps. "Ogrodnik", który tworzył w Grudziądzu Insp. ZWZ.

W marcu 1941r. M. Jaworski wraz z innymi został aresztowany i w maju 1941r. osadzony w Stutthowie, skąd w lipcu 1941r. został zwolniony.

Spowodowało to w środowisku Grudziądza podejrzenie o zobowiązanie się do współpracy z Gestapo. Było widoczne, że M. Jaworski szukał możliwości ukrycia się w oddz. part. Ostatecznie został ponownie aresztowany, przewieziony do centrali Gestapo w Warszawie i tam zamordowany 20 X. 1942r.

APAK. Dok. Insp. Grudziądz

T. Jaszowski

II. Materiały uzupełniające
relejs: Jaworski Maksymilian

- J. Jaszowski, biogram Wilhelma Jaworskiego, [w:] SBK 9 1939-1945 pod red. H. Marcejewskiej - Marcinkowskiej i E. Lewackiej, Tom 1 1994, s. 1, s. 98, kserokop.

k. 1 s. 1

Jaworski Maksymilian (1899-1942), żołnierz lokalnej organizacji "Orzeł Biały" i ZWZ Garn. Grudziądz.

Ur. 10 XI 1899 r. w m. Przesławek pow Kwidzyn, jako syn Franciszka i Katarzyny z d. Chabowskiej. Rodzice w 1920 r. wrócili z emigracji zarobkowej i osiedlili się w Grudziądzu. Jaworski został powołany do służby wojskowej w 1920 r. i w kwietniu 1921 r. zwolniony w stopniu kaprała. W 1923 r. powrócił do służby. Pełnił ją w 64 pp w Grudziądzu, żonaty od 1924 r. z Amelią Lipkowską ze Śliwic, pow. Tuchola. W 1937 r. został przeniesiony w stopniu sierżanta jako gospodarz do Domu Żołnierza w Grudziądzu.

Po odbyciu kampanii wrześniowej jako szef kompanii 64 pp powrócił do Grudziądza, gdzie mieszkał przy ul. Kościuszki 2. W czasie okupacji pracował jako robotnik w firmie budowlanej. Jesienią 1939 r. Jaworski wszedł do lokalnej organizacji konspiracyjnej "Orzeł Biały", tworząc ze st. sierżantem, Janem Pawlewiczem i plut. Wiktorem Nowickim trójkę konspiracyjną. Od połowy 1940 r. "Orzeł Biały" był podporządkowany por. Zygmuntowi Koźlikowskiemu ps. "Ogrodnik", który organizował w Grudziądzu Inspektorat ZWZ. W marcu 1941 r. Jaworski wraz z innymi został aresztowany i w maju 1941 r. osadzony w obozie Stutthof, skąd w lipcu 1941 r. został zwolniony (co zdarzało się w stosunku do urodzonych w Niemczech). Spowodowało to jednak w środowisku Grudziądza podejrzenie o zobowiązanie się do współpracy z gestapo. Istnieją ślady, że Jaworski szukał możliwości ukrycia się w oddziale partyzanckim. Ostatecznie został ponownie aresztowany, przewieziony do warszawskiej centrali gestapo i tam zamordowany 20 X 1942 r.

AP AK, T.: Hirs H.; dok. Insp. Grudziądz.
AK na Pomorzu...

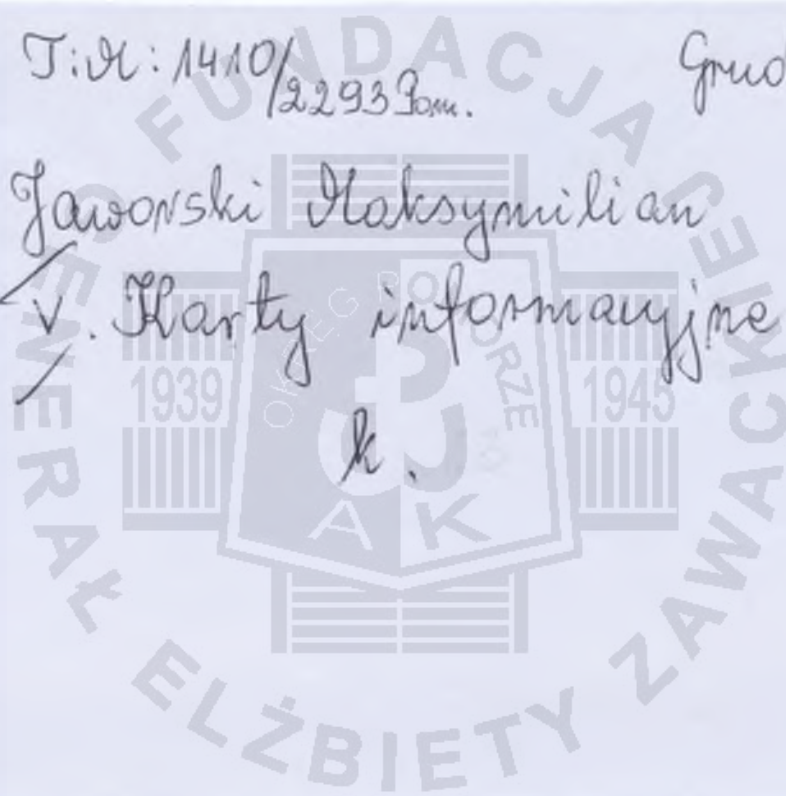
Tadeusz Jaszowski

S B L P 1939-1945, pod red.
H. Maiejewskiej - Marcinkowskiej,
E. Ławackiej, Tom II 1994, s. 1

T:K: 1410/
2293 Pom.

Grudziądz

Jaworski Maksymilian
✓. Karty informacyjne
k.

stawi.
64/47

Jaworski Maksymilian

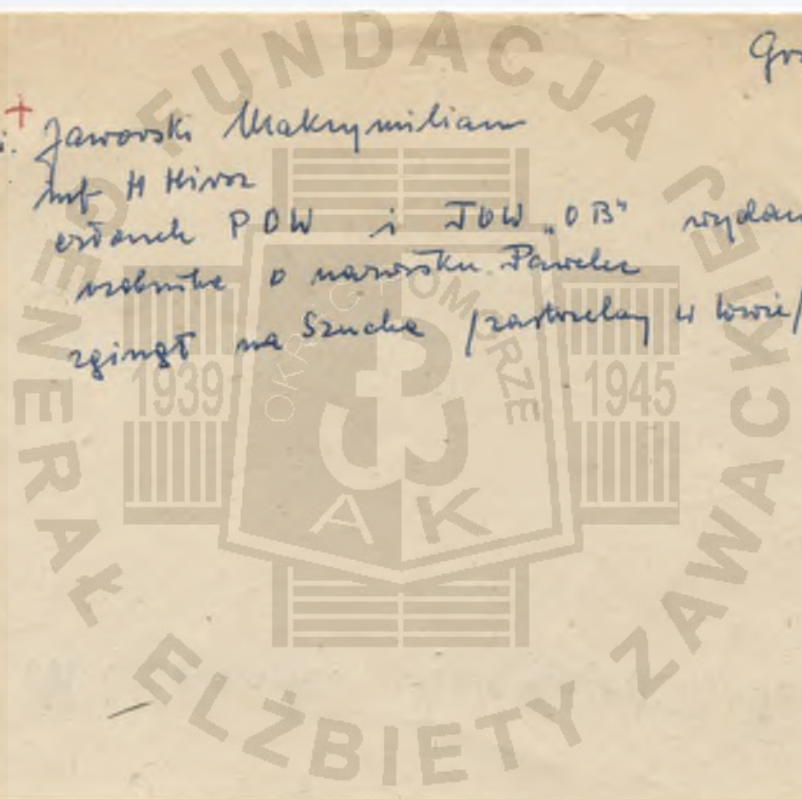
inf H Kiroz

ordonek POW i JOW "OB" rozdalony przez

osobnie o numerku Pawelca

zginął na Szuclce /partocelaj w kowie/

Grodziqsbz
1

Gronclijer

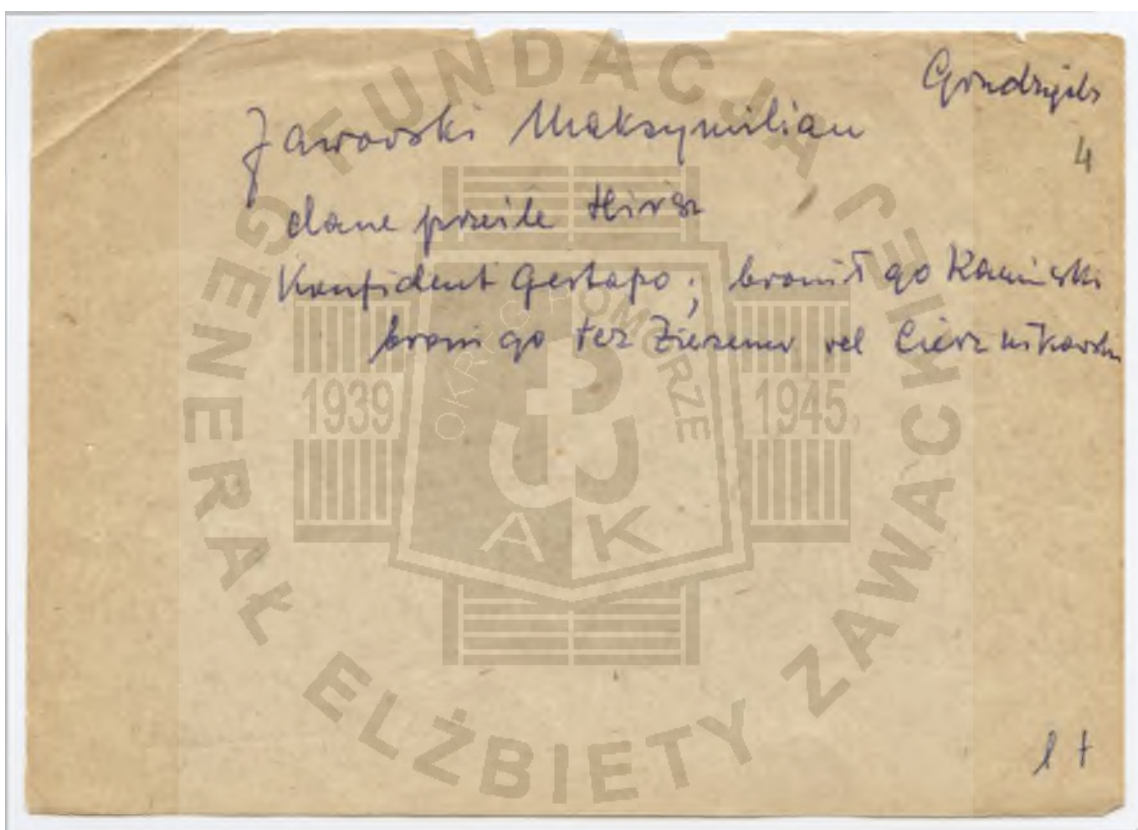
⊕ Jaworski Maksymilian - ^{z wykształcenia} z wykształcenia inżyniera (przez SS-spec w Gronclijerze) w Gestapo od rzeźni w Auschwitzu i Holokostu - myślał Komisarz w Krakowie - wpiął pracuje z Walterem Ziesenerem) pracował dłużej

Przejechał do wojew. St. Mińsk Kąjerski z Rossmarkt -
Kraus w Warszawie - gdzie natknął się na Gronclijer -
obrazem przybywającym do Warszawy. Ale Jaworski wy-
chodził się im przedkładał i pomocy nie otrzymał

- Jaworski został zatrudniony ^{na et. Siedem} 20 X 1942 r. przez
Henniga (który w tym celu przybył do Warszawy) ze
brakiem adresu dla Gestapo w Gronclijerze
- Jaworski miał kontaktować się z pprow. ^{panem} Mel-
kowkim i S. Melkowkim. Obaj aresztowani
pod koniec 1942 r.

agent strażnicy PK
zł. nami. Wojew. Polski

Jarowski Maksymilian
Członek powiatu Hirsza
Kontydent Gertapo; bronił go Kaniński
bronił go też Ziemiński vel Cierniński

Członek
4

FUNDACJA
GENERALNA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1939 1945
AK

J+

Grodziński
5

+ Jaworski Maksymilian
st. urodz. 64 pp w Grodziszczu
nr 1899 w Prowzlan
w pow. 1940 w do brata Bratko (w trójce z Pawłowem
i Mowickim) plut
awent 28. ^{IV} 1941 w, w grupie 24 osób 29 v 41 do Stutthof
zabliwany po podjęciu rozprawy z Gębepo ^{VI} 41
bracem w Grodziszczu w "Agromi"
za brak antykwas Gębepo awentuje go pow. 1X 42
wyrzysaję go do try, gdzie nie mając kartelny
awentuje pow. 1X 42 z bratem Melkankim pow.
patem awentowane Kosmowskiemu
Jaworski zatrzymany w Al. Smek ^X 1942 w pow.
Hemmer, funkcjonariusze Gębepo z Grodziszczu

1+

GRUDZIĄDZ
"ORZEŁ &
BIAŁY"

JAWORSKI MAKSYMILIAN

St. sierż. Uł. 10. października 1889 r.

Członek z kadrowi państwowej organizacji
"Orzeł Biały" w Grudziądzu. Był
podoficer 64 p.p. Kilka lat przed wojną
był gospodarzem grudziądzkiego "Dому
kulturalnego". W czasie wojny pracował
w fabryce maszyn rolniczych "Llusa".
W 1940 aresztowany w związku ze sprawą

H. J. Jaworski, Gessapo, s. 55-56

nr 2.

JAWORSKI MAKSYMILIAN c.d.

GRUDZIĄDZ

7

"Rady" osadzone w Stutthof i po kilku
miesiącach przeniesione. Wyjechał
do M-ty gdzie krótko przesłuchano
kilka osób obsługujących konspiracyjną
drogę ŻWZ oła "Ludziecki" do GŁ.
Powstało podjęcie o zbrodnię
Mamrotskiego, lecz brali na to ostrzeżeń.
Podobno zginał w H-wo na Sancha
20 października 1942.
Mg. Malteta przesłuchany - zamordowany
w Grudziądzu.

18/1/44 Jaworski, Gestapo, s. 57

Chetwin 8
AK
Liber 50

Jaworski

Materiał do placówki szkodliwej w Liberzie
(pracownicy niemieccy)

zob. W. Zawadzki "Konspiracja cieleśniewska" 34-15
str. 13

BRUDERADZ

cz. 2 g

JAWORSKI MARSYMILIAN

ur. 11 listopada 1899 r. w Prenelau (Niemcy)
sterżnik zooloży, gospodarz „Domu doświadczeń”
w Gruchozoku, na gospodarstwie 64 pp.
zam. w Gruchozoku, ul. Kosciuszki 2.
w „trójce” konsp. z J. Pawlenczem i W. Nowickim.
Arestowany w kon. marca 1941 r., 29 maja
do Stutthof, w lipcu zesłany do łagru
podległemu o współpracy z gettami. Zuch
młodzieży udechał do GG. Arestowany
ponownie przesłany do II-ry, gdzie stał Sucha
20 października 1944 r.

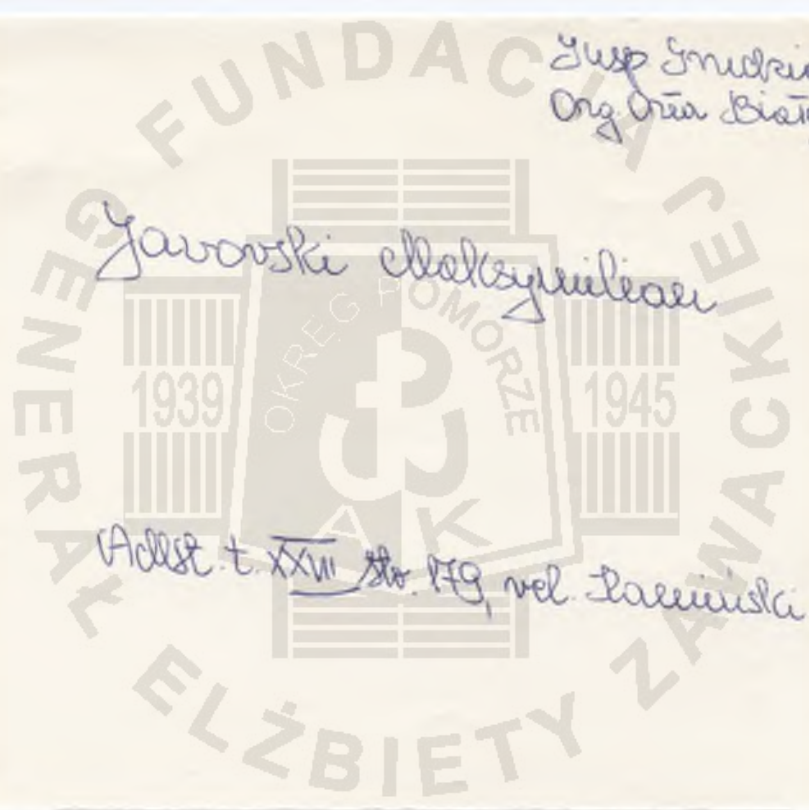
Wsp. AK na Pomorzu, s. 138

Grudziądzka 10
 2 WZ- AK
 Janowski Maksymilian
 sieć Ed p.p.
 zaprzysiężony do 2 WZ- AK

Dybińska Hanna, Rocznik Grudziądzki
 0M-97 Tom XII
 str. 246

6

Wsp. Smutniczo
Org. Ona Białego 11

Adres t. XVII str. 119, ul. Ławiejski St.

W. D. 295

a

LWZ 12
Grodziszka

JAWORSKI Maksymilian

Urodz. 10 XI 1899 r. w m. Przędzawek, pow. Płi-
drzyn.

W marcu 1941 r. zostaje przesiedlony i osiedlo-
ny w obozie Stutthof, w lipcu 1941 r. zwolniony.
Pod koniec przesiedlony i przewieziony do warszaw-
skiej centrali gestapo i tam zamordowany
20 X 1942 r.

Zob. Słownik Biogr. Towar. Nauk. cz. I, s. 88
Fund. Archiwum Belwskie FK
Jonić, 1994 r.

W. D. 2001

Jaworski Maksymilian

Gnudańdz

a

13

przedwojenny podoficer 64. pułku piechoty

zob. Wywiad i kurtyny. AK, pod red.
Puthaka Władysława, W-wa 2008
s. 129 (aut. Gosiomowskiego), bibl. FAPAK

Fallicuska I'M

*Yaworski
Maksymilian*

ZESKANOWANE

Teczka włączana biała

